యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము.

228

ద్వితీయాశ్వాసము ప్రారంభము.

క॥ శ్రీరుక్మిణీమనోహర। సారసదళనేత్ర పాకశాసనముఖ్యా। ధీర
ధ్వాంసనకంసవి। దారకాకారాకోదరేంద్రతల్పకృష్ణా॥1

వ॥ అవధరింపుము టుమా(జజరితి నసమాచారంబు ఆంగింపుము
నియతిగ నిజ జనమేజయునకు జైమిని యిట్లనియె॥2

క॥ అంతట వింధ్యసమీపవనాంతరములు గడచి యధ్వరాశ్వము
సేనా। సంతతులతోడఁ జనిచవల। నాంతంబై యొప్పు చంపకా
పురిఁ జేరెఁ॥3

క॥ చేరినహాయ విషయంబునుఁ। జారులు చేహంసకేతుజనపతి వి
నియు। హ్వారువముఁ బట్టిమంతురఁ। జేరిచి సభవారితో వచించె
నుకడిమిఁ॥4

మధ్యమావతిరాగము. చతురశ్రజాతి

వినుఁడీ సామాజికులు॥ గోష్ఠింగలవారలు॥ వినుఁ॥ ధనబల
సుబలముఖ్యసురథముఖ్యఘనులు సాధునందనులు విరోధిక్షమను
లు లోకపావనులు విష్ణుచింతనులు గలరుగదా॥ వినుఁడీ॥ గసవనహయ
ము వెంట హాసహాత్మజుఁడు వచ్చుటను హారువమునుఁ బట్టితెచ్చెఁ బవర
మునకు వేగవెడలవలెఁ(బురి) నివసించెడు సారవరండ వ్యాళులు॥ వినుఁ॥
ఘననిటుసంగరమునకరింపజాగ్రనికరమున వేంకటదాసునేలు
నజదళవిలోచనుఁడు భక్తపాలన మొనర్ప వచ్చునతనిఁ గాంచినఘ
నమోక్షముఁ జెందవచ్చునని యిప్పనికే మొనసి చనువు మీకుఁ జె
ప్పితి॥ వినుఁడీ॥5

క॥ అని వచియించిన సభగల। జనములు సంతోషమంది జయమనియు ఘ
నని। స్వనములొనర్చిరి తదుపరి। జననాథుఁడు పిలువఁ [redacted] బని
చి శంఖలిఖితులఁ(జే)॥6

తె॥ గాంచియిట్లనె మోరోకరాగు నింత। మారనేఁ బోయించినా చినా

హంసధ్వని రాగము.   మాలిక

యానవమాలి । జనరంగంబున కురాని జడులనందుఁ 229
యుడనవని యాద్విజ లవెయపుష్టు ॥7

క॥ చమురాకకాప్పార లోంబో । సిపంటవైవంగ నదియుఁ జిటచిటయను
శ్రీ । బ్రమలు ఉప్పతిల్లఁ గ్రాఁగెను । సమరాం వనికఖిల జనులు సరగున బో
య్యె ॥ 8

తే॥ అంతలో బువ్వొవర్షం సఖ్య జాత్తు జూఁడుసు । ధన్యుఁ డను వాఁడు
తల్లిచే తసెల వొంది । భార్య దక్కి కలనికిఁ బనుపు మన్నవారు
భావతిమగని తోసని యునిట్లు ॥ 9

సీ॥ చిరకాల ముక్కి ప్పులరుదంచినావింత, వఱకు నెచ్చుటనుంటివన్న లాడ।
పవరంబున కునేడు పనిగల్గ ననిచెప్పఁ, దిరనే యూనాడు ధరవంద్య
మొనసిపా తిప్పత్వమునఁ జరించువధూటి, నిన్నాశ్లదోయు దూరవిలాసి
నవయావనమున సూనగుణిరాంతలనెచు, వృత్తాంతమెఱుఁగవే వెరవర్య
నాకుబుతునా లమయ్యెననాడు వచ్చి । దొరకెనాదవుగా నని ధు వసేవ దల్చి
రక్షింపుమనఁ గనత్తె ఆవపల్కు ప్రా దరింపకయా ధుఁడిట్లని వచించె ॥10

సావేరి రాగము.   త్రిశ్ర జాతి

ఇదినీతిగా దురాత్ముని భవదనా ॥ మదనకేళికి సమయమా కుంద
రదనా ॥ యిది ॥ శూరుఁడగు వాసవకు మారుతానేను । పోరానర్చు బట్టెన్ని
పొవుచున్నాను ॥ యిది ॥ ఆలమున నేగు తఱి మైలఁబడరాదు, కాలమా
పగలూతమనమువని కేరా ॥ యిది ॥ జననాథుఁ డెపుడెరవ్వ నిపోయినా
డు, వెనునాఁ డనశ్లిలో వేయుమన్నాడు ॥ యిది ॥ పరఁగు వేంకటదాస
వరదుకృపఁ గాంతుఁ, దురమున జయించి తోడ్తెదన కుదెంతు ॥ యి
ది ॥ 11   తోవాంర

నావుడునాంతా మణీనిబేలు విన్నపములనాదరించెక్
భావజాడు గంబులచేఁ దల్లడపాటుగాంచి వచియించెన్ ॥12

మ॥ అనికేనా దరుదెంచి వైరుల్లనన్నా, యాసంబుతోఁ బ్రుంచిచ
యునేతెంచెద నంచు బెన్ను దృ...సత్యంబె నేని మాలని

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము.

కనుకూలించునాత్త్రైవ మన్నలకుసా, యంచౌనా గాండీవికే
230 కౌనిగల్వందరమానిలింపులకుసూ, కృలక్షాని భాగింపుమా 13

వ॥ అప్పలుకులకి సుధన్వుండుసేవయు మనంబున 14

సీ॥ ప్రాణంబు వేడఁజూచు ప్రాణేశుఁజంపిన, గయాశ్వత్థామ యాంకథనాలింగి
మగని ప్రాణముదీయు మర్మమారయనెంచి, యుడిగిన భరతు నమ్మవగ్గనెఱిఁగి
వశవర్తియగుమునో వల్లభు వంచించి, శోకంబాసంగిన సురుచి నే [illegible] తేఁగి
చేకనునామగడంచు, చింతించినట్టిటు, బడఁద్రోసినవముఖేంద్రు పత్నినెఱిఁగి
యేలవచ్చితినిప్పు డెల్లాలిచెంత। కనిసుధన్వుఁడుకొంతసేపారటుము
న।। నుండిజాయకురతికేళికౌ ఉతఁవచ్చి। పోవఁదా డఁగిరథంబెక్కి
పోరానర్వు 15

తోమార

కలహారంగమున కందఱు వేడ్చురిగ దయనిపాంస ధ్వజుఁడు
పలికెనసు ధన్వుఁడుకృఁడు రాడ నిభటులనంగనాసృపుడు 16

చ॥ కనుఁగవనిప్పులుప్పతిల కృగా భటులంగని వీరు వోయినే
డనికేఁదాలంగిరానికప, టాత్మసుధన్వునిఁదప్తతైలమం
దునఁబడఁద్రోయుఁడన్నవిని, తోడనె వారలు రగి రాజునం
దనునకుఁదెల్పినంతటబు, ధప్రవరుండగునాతఁడెర్పుతోడ 17

కే॥ చనితైలకటాహముచెం, తనిలిచి భూషణములూడ్చి తామర
పూసలే। గానబైన తొళసి పూసలు। గానికంఠమునందు దాల్చు
కౌనియుల్లానిరమేగ॥ 18

కాంభోజిరాగము। ఆదితాళము

ఎక్కడునున్నవో గరుడాశ్వ యొక్క దిక్కుమాలిన
కొక్కసారిమదినెక్కనిశత్రు మమ్ము క్కినంతనే పక్కిన ఊనపైనెక్కివచ్చి
వారిప్రక్కనిలంబడి త్రిక్కి ఓపి యున్నయుక్కట్టుడంచి యెడు క్కవసులు
లుదక్కించెదవని, ఎక్కుశాస్త్రములువక్కాణింపఁగ, జాన్వివింటిన
పినిక్కమైనచోనిక్కడికిరమ్మ యొక్క పరాభవమువేరాజెల్ల

మంతురెల్లపుడు నీసన్నిధిని తోసంస్మరించు [illegible] వారస్వరాంత

ములతో సురాసురులు సేవింపంగ మహోత్సవ మాయెను నారాయణ పత్రవిరా
మహా మంగళాభరణము నీలా శ్యామా జీవనాస్వరూపా దయసాగరా మహానుభా
దరావాక్యధరా గంభీరా ధరా వారసంసారా భక్తరక్షకా పరాత్ప
రగమ్య 19

రాగ అని వెంకటేయుడు 20

సీ. రాక్షసులంత్ర నవోరక్తనరసపుని చే ప్రత్యక్షముగ నగ్నిలో బడినవా డు
లలినాంజనేయులా లవనం మహానవ సంచయుంబు మనిష్పాపం చునా డు
తివిరి రారాజు హాంస పులగాక్షపుర నసునచేత దపించునా డు
గాక్షి చూచిన నరాల మంతునకు ప్రసాదించు వనిల్లగా చునా డు
రా కావిలసిల్లని దయారసము చేతి ! హా హరా, హా సులను మన్న
మా పిమదప । రా భమల [illegible] దరంబులా సగి । హాస [illegible] లో
వం [illegible] యస్త్రీ వాసుదేవ 21

తే. వర,
శ్రీలోలుని పాదంబుల నీసంజేంతనగా వింపుచును
తైలకటాహము మండుచుండగ సుధనువ్వ హసనంబడెను.
దుమికిన రాజసుతుని దేహమున మునగానిన తైలంబు
శీమ పారింపు చందనంబుల తగతిని చెప్పను చల్లదనంబు 22

వ. ఏ తత్సమయంబున శంఖలిఖితులు ఖుర్వంబు చెంది యిది యంత్రజా
లమో లేక తైలంబు చల్లనైనదో యనిశంకించినారిదే ఫలంబక్కటా హాం
బునే యేనాన తిమనాల యుద్ధ యన్నలయ్యంగాని సుధన్వని ఘుటంబు విరసి
తరా సారపద్మంబు బోలె ప్రకాశించె నప్పుడు శంఖ లిఖితులు విష్ణు ప్రభావం
బని యునిట్టి మహోత్తమనక పకారంబానట్టి నమనకు మకరాంబు దక్కె
అప్రా యశ్చిత్తంబులేదని యునాలోచించి తప్త తైలకటాహంబునం
బడిరి అయ్యవసరంబున 23

తే. గవారి చేతనిండు వరిమడక దనుండు చేనిలోని పైరు చవమ్రానె ల్లిప్రతికె
నట్లు విష్ణు భక్తుని సన్నిధి । నుంటగాలకు ండిరు రవ్వసురులు 24

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

232 తే.గీ. అంతనా మువ్వురక్కటూ వాంఛునందు । నేమలాడుచు
నుండమ వొసను తుండ(డు) । భక్తి తలకెక్కి నంత గోపాలమతోళ్ళ । మా
దపాటులు వాఁడె (చూచెను మఱిచి 225

చక్రవాకరాగము - చతురశ్రజాతి

దేవదేవ శౌరి గవసు దేవకుమార వారిగ దేవగాధా-
తంబు ననెన్నడే డు: కౌనిన్నచో వైభవంబు లేవేళ(గలుగు గదవగాజాలము
లునీవె యనలంబునీవె యనిలంబు నీవేరా । కులగిరులునీవె యిలా-
స్థలము వరాచలములునీవేరా గదవగ తరణివీవె చంద్రముడవేవ
చుక్కలు తారలునీవేరా । దశదిక్కులునీవె వృక్షరాజి నీవేరా ।
దేవగా వేదములు నీవె శాస్త్రములు నీవె విశ్వమునీవేరా । నాదములు
నీవె జయము నీవె సమ్మోదము నీవేరా గదవగ వేంకటదాసుని
హృదంబోజము నీవె లయము వాఁడవెవే । సంకటము దగించి సన్ను
బ్రోచి ముక్తిపరుడవే గదవగ 226

వ. అట్టి సమయంబున 227

ఉ. అంచిత కంచుకుండు కౌస్తుభ నవ్యప్రభావముల్ఘనా
వించి సమీపమందు(గల) వెంకల(గాంచిచి యానమోరుతో
తెంచి మదియ పుత్రుని టక్కాది పుణ్యపత్యస వారలట్లుగా
వించిన(చిత్తులమున) వెల్వడి రాజసుతుండు పొంగుచున్ 227

తే.గీ. శంఖ చక్ర తులసి కాంచనపు జలకమాడి । రత్నభూషలు దివ్యాంబ
రములు దాల్చి । ఖడ్గ కోదండ శరనిషంగములతోడ । రథికుడై త్రిలో
కదకు చేరమున (బోవ 228

తోవార

కాఁగ విరించి మాంసధవజుండు కోడనాయని సంతోషించి
కాఁగుననమూ శెంయు(జూవనిన సంగతిచిత్రమని వచించి
చంద్రకు(డులే నిగతి సున్నదిమనసైన్యము పులేచుంటున్
చెందుమమూసినా విభుపట్టుమని వచించి కట్టినా వెంటన్

హంసధ్వని రాగస్వరము.

పట్టము (గాఢి) సుధన్వ (కు) పుత్రుడై త్రొక్కని హాసాని గాంచె 228
దిక్కులు స్తుచేం గలనికి రహస్యని తెలిపి పితిచె నర్పించి 229
వగ జ్జెక్కన వదరుచున్న సుధన్వని గాంచి వృషధ్వజుండెగ్గ వాయాదసు
దైధ్యను గాంచె సలువి పన్నిన విజయుండిట్టు నిషు (యు) త్రాన వచ్చా
లుండ ధృష్టుం తిరిగారాబు హేత్రుం కర్త నితోడం జోరం జాలవనిడం
కెంతునను సంగరం జాసరించె ద (జా) చాచుం డుమునిన వృషకేత
నుండెట్టునియె 230

కమాచి రాగము. మిశ్రజాతి

తగవుగా దిది ఫల్గునా, నేదిక్కువలుకుటు తగవుగ పగతుర
డెంతో పొగరున డులాడ (గ విని వధిం) ప (గ) దలంచి సరగున (బ) నుప
కదిగులు గూర్చుటు తగవుగ రాజులకు యుక్తమునకంటె విరాజమా
నంబైన పనిలే దిజగమ్మునన్ వెఱుంగ ధ్వానాబగన్న తకౌర్ణనా లేగ
తగవుగ నన్నుగాదని చిన్న (బు) చ్చియు, సన్నిపాతు (డ) గుపిన్న గలిచి
న్నిన్న మెచ్చును వేంకటాఖ్య (బు) సన్ను (క్షే) దయ (గ) న్నరే పాఠ
తగవు 231

వగ అని రెచ్చి పింఛి సెలవు (గ్రై) కాని రథాకూడ ఘుంత్రై సుధన్వద్దేకాసినన
తండు వృషధ్వజ నట్టని యె 232

ఆగ రాజవంశజుం (డ) మరా శత్రుజుని కొర। సాత్త్వజుం (డ) సుధన్వ (
డం) పుత్రు నన్ను। నీకులం బు (వె) ల్పనిక్క ంబుగా (వ) దు। పరనాసంగు వా (డం)
బదర మునిన 33

వృషకేతుం డిట్టునియె 234

సగ పుట్టినప్పుడెలాని నట్టుట (తో) యంగ (ు) ప్రాణ ములో ప్రతికినాడు
చేచాచి తన్నునాసించు మార్గణాలదా రిద్ధ్యంబుల ఉచి భరించినాడు
బండికెల్ల త్ర్రాణపమున భూతల యమా అంగుళ ములు లేపి యాపినాడు
త్రైలోక్యమేలు బృందారకాధిపు పంచ్య శాఖంబునకు (వ్య) ప్తిం (జ) లిపినాడు

యుద్ధోత్సవ మెంత ము.

కర్ణుఁడ తననే నుగా దిలిసుతుఁడవు. శ్రీ ధ్వజాఖ్యుచేఁబ్రు
234 శస్త్ర ఘాతతిఁ బిలువఁబడుదు నన్నన లరి సుధన్వుండు పర
పె లెక్కలేని బాణాసమితి ॥ 35

తోమర

అబ్జాక్షాంబాలఁ ద్రుంచి వృషధ్వజుఁడాగ్రహంబు రెట్టించెన్
తబ్బిబ్బు లేక పెక్కు శరములు సుధన్వని దేహము ముంచెన్
సుధన్వుఁడా వృషకేతను హయరథ సూత చాపములఁ ద్రుంచెన్
ప్రధానుల నుసేనాధిపులపై బహు శరములు సంధించెన్ ॥ 236

వ॥ అంతలోఁ బగ[illegible] వింటి దారమును మంత్రి మేషంబున వికర్ణ
సేనలో నొక్కని చేతి విల్లూడిసి పట్టి తీసుకొని యెంబరించిన సుధన్వుండు
మెచ్చి ఘోర శిలీము ఖ పంచకంబున వృషధ్వజుని మూర్ఛ నొందించి
కృతవర్మం బాఱఁ దోలి యనుసాల్వనోడించి ప్రద్యుమ్నుతో ఘోరసం
గరంబానరించి యుపసరిల్లఁ జేసి సాత్యకిచే విదళిత రథ చాప ఘో
టకుండయ్యును మరలనొక్క రథంబారోహించి భయంకర శక్తిచేత
నే యుఁ మూర్ఛించి మేఘ మండలనిర్ముక్తుండైన చండగభస్తి చండంబు
నఁ బ్రకాశింపుచు సవ్యసాచి పై పృసంగలయోఘులను ఱువాడుచుం
డఁ జెసుంగు పెంటనైర గారంగంబా పెట్టిరి సయ్యవసరంబునఁ బారంధ
రనందనుండు రథారూఢుండై కదన భూమి నెంజుని గాండీవ మౌ
ర్వీటంకారధ్వనిఁ గావించి బద్ధగోధాంగుళిత్రాణుండై దేవదత్తం
బొత్తిన నన్మహా రావంబు చెరోదసీకు హరంబు నిండ నిండియుఁ
బరసేనకు భయంబును స్వసైన్యంబునకు మహోత్సవంబును
గనగన్నులగుని లింపులకు నాశ్చర్యంబును ంగలిగె నటు పిమ్మటఁ
బాండవ మధ్యముండు సుధన్వ నిట్లనియె ॥ 237.

శంకరాభరణరాగము. చతురశ్రజాతి

నిలు నిలు మాగురాజుకు మారా గ నిలుగ బలుండ వనిని మహిన్
వింటిని, ఖండనమున నదు శక్తిఁ గంటిని, చలమున నేనే యు వడి కోల
లఁ దాలఁగకుండు వే ని మెచ్చు కొందును గనిలుగ భాసమాన విక్రము

హంసధ్వజోపాఖ్యానము.   హరికథ

లవు పధర్మజ ప్రశస్త మఖ్యాల సమస్తాలాన్వి భువుల) వా 235
సవసన్నిభుఁ డగుసాత్వనే నిటు గ్రాహించెఁ జేసినా వృబు
ఆచతిగనిలు ॥ ధరమా మెుపప్ప వేంకటా ఖ్యానే వెన, హారిచరణాస్మరణా
సక్తులలోఁ గరిమ వహించిన భాగవతుండని, నరులు సురలుకాని
యూడు విధంబున గనిలు ॥ 38

వ॥ అని నను ధన్యుం డెన్నని యొ ॥ 39

చ॥ నిలువక హాతి పోను జన్మనింధ్యచరిత్రుఁ డఁగా నునేచులం
బొదె నిరసించి యానుడులు పల్కకు మాధవ భయ విష్ణవో
భులశరలాఘవప్రభలతి, పద్ధతులన్ వినినిన్నుఁ బ్రాఁకెనేఁ
గలవారమొనర్పు టె న్నటి వెఁ, గల్లనా కొంపసుచుంట ఫల్గునా ॥ 240

చ॥ హారునని మెచ్చఁ జేసి వివిధాశిచయంబులఁ గూర్చి ఘోరసం
గరములఁ గీర్తిఁ గాంచి మురఖండను పాదములాశ్రయించి సు
స్థిరకృపఁ గాంచి నట్టి నిసు, జిష్ణు జయించిన మేలు లేకన్
శరములచే మరించిన యశస్సు గదా సురరాజనందనా ॥ 241

మ॥ హరి దాసుండవునేనునుఁ బదే యాంఘ్రి ద్వయాబ్జంబు చింతనా
పరుఁడన్ జన్మమొనర్పు మాత్రమె గదా, భావింపనీనాఁడు నిల్
సరసీజాక్షుఁ డొసఁగెన్ జయాపజయముల్ సాధింపనర్హుండునే
తరమా నాతరమా వృథా వచనసంధానంబు లింకేటికిన్ ॥ 242

సీ॥ చవిఁ జూచితివి భుజాశౌర్య సౌభాగ్యమైన, గంగాసుతుని పత్రములవాడి
పరికించితివి సురాసురులకజయ్యుఁడై విలసిల్లు ద్రోణుని విక్రమంబు
నిరసించితఖిలసమరకర్ణుండైన, తరణిసుమారుకోదండపటిమ
శోధించితివి సర్వసురసమేతముగనా, లంబాసుర్పైన శత్రులాఘవంబు
వర్ణనే మొనర్చు తండ్రి పక్షబలము, గాని హంసధ్వజ కుమారుఁడైన సు
ధన్వా శాస్త్రపాండిత్యమెటుఁ గవచాటువలన । తెలఁజూపింతు నసఁ గనిరింబు
లకర ॥ 43

పంచచామరము

నరుండు మేయుకోల వేసె సుధన్వుఁ డన్నటుల్
హరించి త్రోవినే నిఘంటువై నకోల వేయుఁగా
నరుండు ద్రుంచెనిట్ల పోరాన ర్చు వేళనేయు భ

 కరాంబుజాత చేతనిండె గాఢమై సూరాధవమున ॥44

~~[illegible]~~

మాలినీ వృత్తము

ఆవనస్థ(సుండ)మహేంద్రుకు మారుడు దనాంనకృశాను శరీరముఖామోం
తేవదలనయఁగ విధితులాప్పుగఁ దొప్పవముగాఁ బరతించినన
భ్యావరసూతిన భాగతుదానన భూరిఘనాంబుగమేసినన
జ్జేవన దాప్రముచిత్తులకోరిన శింపఁగఁజేసెరకాస్థలిలోన 45

లయగ్రాహి

వెల్లువలుసేయుచుఁ దటిల్లతలనిసుచుసు చెల్లగనురాలు వెదఁజల్లుచురవాగ్గ
జ్జిల్లచుఘనాగ్రమటువెల్లదెసలందువిలసిల్లఁగజుమాచయముచెల్లఁగనరుండా
తల్లడముఁగాంచిసురలుల్లసిలవాయుశరమల్లియనుగూర్చికడుముల్లముననేయఁగ
బల్లిదపుమేఘశరమల్లననశింపనృపతల్లజసుతుండుబలువిల్లుగొనివేగన్ ॥46

తేగపిడుకులనుఁ బోలుబాణంబులఁ దరసి సైనరుని సారథిఁ గూల్పంగ వారు
లురథము నేర్పుగానివోవుచుండ సుతుండుసూను ॥ జింబుజాక్షు నిఁగూ
ర్చియుట్టనినుతించె ॥47

కల్యాణిరాగము. ఆదితాళము

సరోజదళనయనా ॥ కేశవ ॥ సరోజ ॥ పల్లవి పానివేఁబ
రావఁజేయకుము, పరాభవము వాపర్తియకు ప్రవరా వైరిభీకరాపాం
డుభూవరా త్యజ వముదాకరా మారసుందరాకార వారి ॥ సరోజ ॥ బలి
యమసుచిత్రఫలంబుల్లమమ్ములంగాంచి యాస్థలంబుందనాథలంజేయ
సూరుతౌనందుర బళివేంకటాద్రులోలశౌరి ॥ సరోజ ॥ 48

వ ॥ ఇట్లనుతించుసమయంబున ॥ 49

సీ ॥ తనభక్తులకుఁ గీడుదలఁచుదుష్టులఁజంపు, కంబువృత్తారథాంగంబుతోడ
వనితలఁగాంక సన్నాసులనైనఁ గలంపఁ, గలతావితా(యం)గంబుతోడ
విమలాంనుకంపాసువృష్టిశాప్పదవిలా, సములత్రామ్మ మకుటాన్వములతోడ
బ్రహ్మాండములనెల్లఁ బాలించుసుప్రాభవంబుతో (ప్రభు)భావంబుతోడ
॥జడులపాపాదియెల్లఁ గౌజేయ కీర్తి తోడ। వచ్చినజనార్దనునకువివ్రపుడటి
(2 దివిలిదాసులవిడనిమా…)

హంసధ్వజోపాఖ్యానము

క। భక్తిం జోహారులొనరించి ప్రస్తుతించె ॥50

వ॥ అంతనప్పుండరీకాక్షుండు వారు మత్స్యధ్వజునకు నభయంబిచ్చి నాగతల్పశాయి
ప్రియమున్నంబుల వర్గంబులు చూచి నను భవ్యుండగు చిత్తనమనంబున ॥51

ఉ॥ అంతము తోఁ గిరీటి బహు భంగుల సన్నుతిఁ జేసి నంతఁ శ్రీ
కాంతుఁడు వచ్చినాఁడు మత్సేకంబు నసారధికృత్యమూనిన
ట్లెంతయు నాంపఁ జేయ మహుస్సాహ్రితుఁడైన సుధన్వుఁ జంపఁ ద
యెంతటి శూరుఁడైనఁ బురమేరునితోన విరించ గల్గునే ॥52

క॥ భగవంతుఁడె ట్లానర్చునఁ। వగవని నిందింపరాదు దాసుల కథమే।
లగునని తలపోసి మురారి। వెసు నిజానన మెక్కియుక్కరటికి నదయైన ॥53

ఉ॥ ఈ పురుషోత్తముండు జన్మించిన గావగ నెన్ని సారులో
నేపన్నైయనేక మహారాయులకోటి మిగుల్చినాఁడు న
ప్రోపునఁ నిల్చినాఁడి పుడు చారిభవత్సుకృతంబు నెన్నఁగా
నోపడు పంకజాసనుఁడు నోపదు శర్వుఁడి కేమి చెప్పుదుక్ ॥54

మ॥ మలమూత్రంబుల రాస్పదంబయి మహారోగాతిసమ్మేళితకం
బులకుం బావలమైనయీ తనువు ప్రేమా వాంబునాకేలని
ర్మలవైకుంఠ పదంబుఁ జేరుదుమనా రాచంబు వేసేసిన
న్నలనిం ద్రుంతు నాచలువ మాప్రతినని హంసధ్వజుం డానన ॥55

ఉ॥ ఆనుడులాలకించి నరుఁడాతనితోనిను నంబకత్రయం
బె నిలిపించి కూలు సమయింపని చోసుకృతంబుఁ బాసి పె
ల్లౌ నరకంబుఁ గాంతునని నంతసు ధన్వుఁడు నీ శరత్రయం
బూనికఁ ద్రుంపకున్నవె సఁబాంధవ దుర్గతి నంచుఁ బల్కెనన్ ॥56

తే॥ వారి మాటలు విని యమ్మురారి వేర। విష్ణువును నాకు భక్తు లెందెవ
నికాచ్చి। య్యైనఁ జెఱరాదు రణజయము రక్షునకు। మొనసి వైకుంఠపా
సు ధన్వ నమ్మినిత్తు ॥57

వ॥ అని తలంచియుండెనత్తఱి గగనమందు నిర్జరులును భూమియందిరు

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము.

238 శ్రీ నాగసంగలసైన్యంబును విస్తారయాగవిష్టచిత్తులై చూచు
చుండిరయ్యవసరంబున 258

పంచచామరము

మరాళకేతనందనుండు మార్గణాంబులేనియా
మురారిపైఁగిరీటిపైన మోఘులలఁగప్పినా
నరాధినాథకేతుసన్దనంబుపైననేకభా
కరాశుగంబులన్నిగుప్పగా విరోయసంబుపై 259

తేవేంర

తిరుగుచుండునరదంబుఁబట్టుకొని తెచ్చి భూమిపైడించి
వారియాచందంబున వచించె నయ్యర్జునుతోఁ దగవించి 260

హంసధ్వనిరాగము. త్రిశ్రజాతి

శ్వేతవాహనా గయుఁ కఁ జెల్లునస్తే రుప్యంబు గశ్వేతగ.
యేతనాత్మ్రంఁడు హంసకేతనందనుండనుచు నతీరున నానతిం
చి వాతాందరపడి ధృతి జ్ఞాగ శ్వేతగ సంతతి కయ్యంబున మఱపాం
ది యున్న జయద్రథుని, డిందఁజేసినట్టియనుకొండువేమ యుప
దొప్పదు గశ్వేతగ నిరతము వెంకటదాసునిఁ గరుణఁజూచుచుమద
యపద్మ సరసిజములన మ్రొక్కెట్టు వరభద్రుఁడు సుధన్వుండుగ
శ్వేతగ 61

ఉ. అత్తఱిఁదేరిమీఁదనిడ్రమై వెలుఁగొందుమరుత్కుమారుఁడా
సత్తములెల్లవోరుటయుఁ జిత్రతరీయులసూత్రధారుఁడై
పుత్రజిరాయుగంబుగతిఁ బాల్పగదిప్పుచుఁ గాంచివిస్మయా
యత్తమనస్కుఁడై మునులు వాసమునర్చుచుముండనమ్మదిక 262

వ. అటుపిమ్మట నర్జునుండు మధువైరిపదాంబుజంబులకు శిరంబుసోఁకన
మస్కరించి గాండీవజ్యారావంబడరించి విలయానిలాన్నిసదృశప్రదరం
బులుప్రయోగించిన(గ)హ్స్వాండు గోవర్ధనోద్ధరణఫలంబు దానియందునిచి
నంతనా శిలీముఖంబు వచ్చుచుండ సుధన్వుండక్కప్రధానాంబకంబున

హంసధ్వబోగాష్టసము . మాలిని

ఖండితాచే 63 239

వగ అంత మారచేటన కష్టసుం ద్రరుణాని కరా। సమా కరంబె యుక్త పట్టదార
రమ్ముసందు। భూమిదాన ఘోఅం బుం వ(బోదలి వచ్చు। నాం దమును(ద్రు
చెనాం సుధ స్వందుకె రవిగ 64

వగ్గత్సు శివమును దయంబు వర్ధంబాసు టువిష్టం చినె రటి కోలాయమా
నవమానసుంత్రై చింతించియును తూనాం బవలంచించి ప్రపండనాం
డంబాస్ట టిప్రయోగించి(గల షత్వం డురామా వతా శివాలంబున మని
రక్ష(కాంబాసిన ప్రాణంబుదానియందుధార వోయుటయున యుస్నంబు
కంబునిప్పు లుగ్రస్ఫుచు వచ్చుచుం దసుధసుంధు భక్తిబలంబునక్లం
బకంబునుఖండి చెంగాని వానియందోక్క శంఖంబు తిరిగి వచ్చి సుధ
స్వనిశరంబుసుఖం డింపనా శరంబాకసంబునసాగసి శ్రీకృష్ణునక
భిమఖంబుగా నిలిచియుస్నని యెంచె 65

సింహేంద్రమధ్యమము, చతురశ్రజాతి

వందనము వందనము నందకుమారాగ యుంచనందు సందేవకి
యుందువ నిదిన్న నాస్త్రప్రబ్రంధములు సెప్పుచుంద, వందు సుగోవింద్రము
మందముచుకుంద వరదానంద నిధిగ వందగచిన్న వాలు చిన్నవాలు పన్నర
ముకాగ నిన్నుగానకోన్నినా క్షచన్న బాకొన్న స్తోత్రి, యున్నవాడ వెన్నదొ
నాబన్నములు సున్నచేసి, తెన్నసూపి ముక్తి కివె నేన్నచంపమున్న కతోగ
వంగ సత్యచిత్తతోవెగదా సారసనాభాగ యె త్రిజాల జన్మముల
నెదచాల సంస్తుతి నే తొత్తునై కానాక్షభూమి చెప్ప తుత్తునై కానా క్షలా
లుతి త్రిలోకనాథ్లనిలిచి తత్తుతి స్నా డవేంకటదాసవరద కనా
రింపుగ వందగ 66

తోహార

అని పాడుచు నాశరస్తకేశవ సంఘులత్రాలంగాను
గను(గానికల్పంపండిన్ని హృత్ము హామును(గప్పడితోను 67

కవరాచిరాగము, జాల్పతాళము.

చలాచి తి వాకిరటి వని(గజూచిగ భూచక్రమంచు(గలరా
చవంగదములో, నిచెల్లబడిగలము, వాచతురు(డు కేడునగచూచు.
దుంతరమా భక్తి నాక్షతరంగుండైని, రంతరము(గొల్ప వేడిందంతవరదు

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

240 కన్యపంతమునకై గదా యంతె మొందించితి దురంతమున
మునివాసాంతంబు కలదె చూడగ చూచిగ వరవేంకటా
ఖ్యనాదరకాతాం బ్రోచుమన్ననరసి యాతని కైవల్య పరమపదమిత్తుని
చూచిగ 68

వ॥ ఇట్లు వచింపుచున్న సమయంబున సుధన్వనాత్మతేజంబు హరియం
దు గలసె దేవదుందుభి ధ్వానంబులు పాదపంబులం బడిన నమ్మహాపు
రుషుం డగగనంబున నాగస్త్రీ మ్రోలు యును దివ్యవృష్టంబయ్యె నటుపిమ్మ
ట బుత్రవియోగంబు చే వగచు వాం సుధన్వుని [illegible] డించి సుర ధుం
కవచంబు దాడిని ధనుర్బాణంబులు ధరించి రథారూఢుండై సవ్యసాచిక
భిముఖంబుగాం జని తదయని యంతర్యామియుండు జనార్దనునకి ట్లనియె
69

ఉ॥ నీ మహిమంబు నారదమునిప్రవరుండు వచింపగాం దెలి
యు మహల వాక్య ములు విని మాత్రభక్తిం దదాదిగా భవ
ల్లోకముల పాదపద్మములు గొల్చి విరోధులు గెల్పు నా ముబల్
సేమము లొందినా మిపుడు చేటు వలంచితి వేల కేశవా 270

ఉ॥ నమ్మిన వారిపాపములు నాశము సేసి విపత్తులార్పి రా
రమ్మని చేరదీసి యనురాగము మీరగం బ్రోతువంచు ప్ర
పన్నుల వదించి ఫల్గునుని ప్రోత్సహనై వధియించి నావునా
తమ్ముని దే మిధర్మ మిది తప్పని తోచదె జనార్దనా 271

ఉ॥ గంధపుం జెట్టు రాల్కడల్కై వెసం గాల్పని భంగి మత్తముల్
పొందుగ రేయి పంతమయి పోసిన రత్న ఘృతంగనా భిమున
ముందుగ బూదియైయుంగు పోలి భవత్ప్రవృత్తంబు నేడు నం
దంబున సుత్తియై వాయము నిక్కనె జేసి సుధన్వుం జంపితే 272

తే॥ ఇవ్వనే మా యజన్మించిన యట్టివారు పావనుండు రి యుత్తమక్షత్రి
యులకు బవరమున నిల్చి చచ్చుట పరమధర్మ మనిన విని వజ్రపాణి
ఫల్గునుడనియె 273

ఆదివాక్యశకము

నారదాగమము

పావనుండు గాండు గసురధుండుగ సావధాంగ దేవుండుకలాసమ్ము

సాంఖ్యయోగోపాఖ్యానము. సారథి

ధియంబున [illegible] ము (డు రణరంగంబునందు సుత్రాముఁడుఁ బై 241
భవదమృత మనసుఁ దె ప్రథాముఁడు తేజస్సు నందెన్నఁగా గసామా
రామెన్నో సమయప్రసన్నబుద్ధితో, నన్నాఁ గూర్చి ధన్య సంభావనం చేయుచున్, సన్ను
తేరలుఁ డు చారవు శౌర్య సంపన్నుఁడై ప్రేమమానయుఁడు గలఁడే గసా
మా ॥274

వ॥ అట్టి సమయంబున 275

తోమర

సురఘుఁడు శ్రీకృష్ణ సరులెస్సైన సామజ వక్త్రములు గురియించి
పరిపరి విధములనవ్వఁగ శత్రుని పట్టి దాని మాయించి
అరరరని భయ సురవరమయుఁగ సన్నాండ మౌసురభరకములు
నిరనిర ద్రుమము చూసం బరంబున కారింపని చేసెను కామునను 276

ఆ॥ సురఘుఁడచటనుండి సోఁకుఁడయ్యప్పుఁడే తానెన యమునట్టిడా
కామిలకనేయు, దానిచే తనరుశతాంగంబు చూరమిలో, సాము
ద్రుంగి సూరజనులు వోగఁడ 277

ఆ॥ అప్పుడక్కిరటి యూరదంబుఁ బెకలింపఁ, గాదలంచి పట్టుఁగదల
దయ్యె, సురఘు భక్తి బలముఁ జూపింపఁగా నెంచి, కౌరిచాలన
ట్టులూరకుండె ॥78

తే॥ సిడము పైనుండు వానమబల్వడి గ్రేచి, తోఁకతోఁ జుట్టి చేతులతో
డఁ బట్టి లాగి చూచియుఁ గదలని లాగెడింగి, సారసాక్షుని మ
హామయం చూరకుండె 278

వ॥ సురఘుండటు పిమ్మట సప్తసాచి రథంబునుఁ జోఁకి పై కెత్తి
యుబ్బనియె 279

క॥ విసరుదునే గగనమునకు, బస మీ [illegible] గన్నాస్త్ర పరికిఁ బంపిం
తునె నా, రసములఁ జూర్ణ మొనర్తునె, [illegible] కసి తోఁబట
సే నచా వేఁగా మొత్తు దునే 280

వ॥ అని విజృంభించుచున్న సమయంబున విష్ణుచంద్ర యశ్వచంద్ర
చాణూరంబు సురఘుని కిడిచే యుఁద్రుంచిన నతండు వాము పాస్త్రంబు

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

242 చ॥ గదా యుద్ధంబుఁగాని యస్త్రముఖంబునఁ బ్రవేశిం
చి కాంచన వేల రథంబులను నాలుగువేల రథికులను షట్సు
హస్ర తురంగంబులను రూపుమాపెనంత నరుండొక వేదండవాజి
యమ్మానసు రఘుని శిరంబు ఖండించిన నయ్యుత్తమాంగంబు హరి
పాదంబులం బడియెనప్పుడు రఘుపోత్తముండు కిరీటింగని యితండు
ప్రతి మాత్రభావుండగాన నమస్కరింపుమని యతం డట్లు గావించి
నప్పుడు మధుసూదన ప్రేరణంబున సుధన్వుని శిరంబు పైనతేయుం
డుగాని చని గంగానదియందుఁ బడ వైచెఁ దదుపరి హంసకేతను.
డావేయున దిలేకఫల్గునన హాతుండగుకంసారికి శరణాగతి చే
యఁగా॥ 81

ఆ॥ అతని రాజ్యమందున్న మఘుస్రములుండి। హస్తినగరికి గనమ్మరా
రి। యంత మాఁదత్రోడి హంసకేతునిఁ గూడిఁ। వడలె సేనలెల్లవెంబడిం
వ॥ 82

తే॥ అశ్వమేధయాగమట్లు లరిగి యొకజ। లాశయంబునడిగి నరమా
నియొప్పుఁ। జేరఁబోడి గరూపంబుఁ జెంది పిదపఁ। బెద్దపులియయ్యె నన వివి
పె క్షత్రోద్భ॥ 83

వ॥ విస్మయంబందిజనమేజయుండశ్వంబట్లు గుటుఁగారణంబేమనిన
జైమిని యిట్లనియె 84

సీ॥ జననాథ వినుము మున్ను ఘనయాజ్ఞలకు మారశంభునిఁగూర్చి ఘోరతపము
సేయుచుఁ దత్సరసి జలంబులనాడ నమ్మాచరింపుమనుండనసురుఁ డొక్క
డంగనవ్యాజవచ్చి యచ్చోటఁ గ్రుంకినఁ జూచి భవాని యానేమనప్పుడ
బాధియొనర్చియప్పు జాతీర్థమున మజ్జనమొనర్చిన మనుజంతువులకు
బుంస్త్వము డుగునసూచుఁ బానితతోఁ జెప్పు। గుణ్యమందు వలన గోడిగ
యైన। మళయినా కృష్ణని మాటిశాపంబునన। వ్యాఘ్రమయ్యనంతన
ర్జునుండు॥ 85

మాధవుకృప
మౌని
వ॥ వనజాక్ష మౌని పాదంబులు। మనమునఁ దలపోసి పాదడంబో। రనవాయేమప్ప

షష్ఠాశ్వాసము.

ఈరూపమున । గని మధురాక్షసులు సంబుగలుపు దినకర కట ॥ 86

వ॥ అప్పురంబునందుల మూల కోలంది ఘోటకంబులతో సహస్రసంఖ్యా కంబులగు శంతావశంబులతో (శాంత మూనస సహస్రంబులతో (బ్రాహ్మణాలయము వధూరత్నంబు పాలింపుచుండె నందియము వన్నగరంబున (బురుషుండొక్కరుండె సవేదయెన్న నట్టి బ్రాహ్మణాలవాయంబును (బట్టినన రక్షసుండుకాం తవదిజ స్వంబా నట్టి సంధి (జేసి యహా నాశవాతిన సంశికరించి బ్రాహ్మణాలతో నెభోగించియుచ్చు బువదించి వికృతాకారజంతు సంస్థితంబగు వృషదేశంబు గడచి యొక్క కాననంబునంబోవుచుండ నాక్కఘ యంత్రంబగు రాజ్యసపురంబొక్కటి కనుట్టినందు బకాసుర పుత్రుండగు భీషణుండు నివాసంబు గల్పించుకొని పాలింపుచుండ నతని పురోహితుండగు రుధిరాశనుండు యాగాశ్వంబును (బట్టి తీసుకొని పోయి భీషణునకిట్లనియె ॥ 87

నాటకురంజి రాగము । జంపెతాళము

వినుమా భీషణా గనా వున వివరంబుగ మతి ॥ వినుమా ॥

వినుత శౌర్యుండగు నీ తండ్రిని బకాసురుని (జంపిన) ఘన భీముని తమ్ముండర్జునుడు వచ్చినాడనే ॥ వినుమా ॥ మచ్చికతో యాగాశ్వము (దెచ్చినాను పాండవుడు మిట్టొకి మన వీరోధి వచ్చు బుద్ధి సుడివయ్యెనుగ ॥ వినుమ ॥ వంటయింటికి (సందేలాగి వచ్చినగతి వేంకటాఖ్యనంటిపెట్టుచు వెన్నని చెత్రియ కరె మన వీటికి వచ్చె ॥ వినుమా ॥ 88

క॥ హాటిదేశ ప్రముఖ భక్తుడై । వాటితో నర్జునుడు వచ్చె నాతనిన్ సంహరించగాని మన రాక్షసులకు । నరమేధము సేసిమేలొనర్పుమనిపుడు ॥ 89

వ॥ ఆషాఢమాసంబున లోహిత మర్దనంబులంద్రోలియు శ్రావణమాసంబున మాచక పద్మాలు (దినియు భాద్రపదంబున (బాకుపత్తులమెక్కియు నాశ్వయుజంబున బ్రహ్మచారుల మెక్కియు (గార్తికంబున (గన్నెల భుజించియు మహానియమంబుతో జపతపోవ్రతంబులు సల్పిన బ్రహ్మరాక్షసులకు నిప్పుడ మీ యశ్వాహారంబు లేకనంగ

లారుచున్న వారు నా వున ఘట్టస్సైన్యంబును వధించి
తృప్తిం గావింపుమని న భక్షకుం డ్రాంగి రుధిరాశనల
సునత్వం చరస్త్రలరావించి కిరీటి సేనల భక్షింపుచుండ దనుపు
కునల విగాని వారి వధింతునని పల్కిన యాస్వతు ధానాంగనలు
లక్షల కొలంది జని నరచమూ సమూహంబులం గని యానందిం
చియుటు పిమ్మట ॥ 90

కృ॥ నరునర దమ్మునుండెడు। వర వానరవ తనంబుఁ బరికించి నిశా
చరభామినులకు నందాక। తరుణీ మణి పరికె మిగుల దఁబడు
నుడులన్ ॥ 91

సావేరిరాగము. మిశ్రజాతి

కంటిరే ॥ చెడి యలారా ॥ కంటి ॥ బంటు తనమున
లంకలోఁ బ్రెల్లింటి రాకాసులనుఁ గూల్చిన, కంటె కోఁతి కిరీటి యురదం
బంటి సిదమట్లుండు మీరటుఁ ॥ కంటి ॥ రక్కసుల లంకలోన తఁడు, చ
క్కచేయఁగ మనమలవనికెఁ, చిక్కముండఁబలాయితు లామ్మె, యిక్కడికిఁ జ
నుదెంచి మంటిమి ॥ కంటి ॥ తొల్లి బ్రతికిన ఫలమువేదో, నల్లరావుడు పా
లతులారా, బల్లిదుండగు వనిచె మన్వెల్లఁ జెడు మము పొల్లగాది
ది ॥ కంటి ॥ వేంకటాఖ్యునిఁ బ్రోచు శ్రీరఘు, వరుఁ డితనినిత్యాలాశ
యు, పక్షజంబున నిల్పి నిరతము, బావురెప్పము వ్రక్షచేయును ॥ కంటి ॥
తే॥ పిడుగులే తని దెబ్బలు నుడులు యుముల। వాడి నరములు మగఊతి 92
వాలు గమలు। ధూమకేతు వ్రవాలంబు భామలారా। మనకుఁ జచ్చుతి
మిఁక నను మానమేల ॥ 93
తే॥ అనికొందాక్షరాకాసి యది నిజంబా। కల్లయా యని చెరువఁగల్లు శిలో
చు। యంబు పైనెక్కి చూచి ఆశ్చర్యంబుగాని। వానరుఁడు గాడనంగన
చూపవెల్ల॥ 94

తోవార

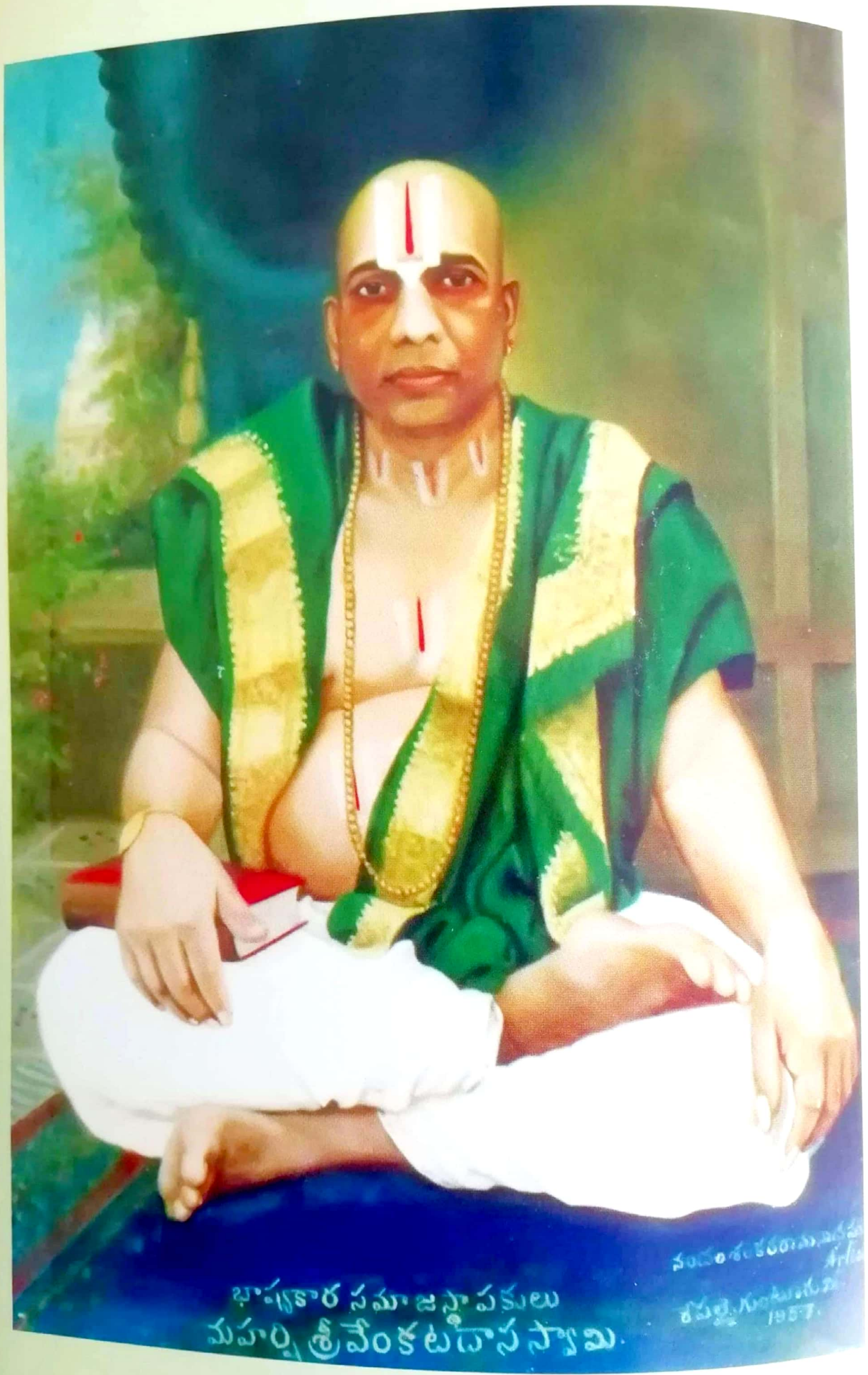
నరసైన్యంబుల మీఁదికుఱికె నస్త్ర ముద్ధలో యనఁ దినిరి
నరునిఁ గనుంగొని సాంత్వకి [illegible] నరశ్రేష్ఠ విల్లనిరి
మనసేనల మ్రింగుచున్న రాక్షస మానినుల వధింపంగన్
వంనె మోష్ప దుశకనంబుగా దు వానుమంతుని దలఁపుమనంగన్

భీష్మకోపోపశమనము.
సర్వసాక్షి హరి చెప్పినట్లు హాసాదని సంతోషించెన్

భీష్మ ఘటోత్కచ హనుమంతుని పాదాబ్జములు భక్తిని నుతించెన్ 95
తోడిరాగము. రూపకతాళము
అంజనాసుతా శ్రీగయంజగ సంజీవిశిలోచ్చయధరసా
నరలంఘననిశాటు, భంజనయోగేంద్రవనా, రంజనమారాకాండతే
జగ అంజగసీతారామపదాంభోజ, తబంధరానేత్ర, పాతకముల
నుసంహరించిచేతోమూఢమునగూరుపుగ మంజనాగ వేంకటదాసో
త్తమసా, వివేకమునసునుగాలించిన, సంకటములు వాలంగునన్నిసన్నుసు
లాలింపుడుగ అంజనా ॥ 96
సీ॥ త్రైలోక్యభయదవర్తననిశాచరపాళి, మనకమూలనేకసంపన్నిధాన
భూంభారవహానశైపుణ్యాప్రవన్యధుముల, గోత్రలునకుపాతూలతనయు,
బహులశాగాకృభిర్యసంపన్నాభుజబలునకు, గోష్పదప్రాయమువగుణాగణార్ణవ
సంజీవిమూఖసుప్రశస్తౌషధంబులు, కరతలామలకముల్ప్రపేరెక్స
గంధసారప్రసంగనారఖండలాది। భాగములునను ధృణాసమంబు
లుమహోత్తా। తెలివిగలదెనుతింపమానవులకెందునసాధుజన
కల్పభూజకేసరితనూజ ॥ 97
ఆ॥ అనినుతింపరథమునందునగతేనా। రామునికినార్గమా
రుతాత్మ। జుండు విలయవేళమండెడు వత్తిమా। ప్రుండనం
గకవితోడవేచి ॥ 98
సీ॥ తెలివారామెకము మదద్విరదంబులవధించుచున్నసగోళ్లతోఁజెప్పిచెప్పి
బలవంతుడుఘుల తేళివలగూల్చుచుండానజరణాఘాతములచేఁ జమిరి
కులిశాంకుధంబుకొండలఁబిండిచేసిన, పోలికెఁబిడికెంఢ్లఁబాడిచిపాడిచి
యమునఁ దేవులస్వపాశమునఁగట్టినవిధ, మ్మూనవాలమునఁజుట్టిమోదమోది
సంహరింపంగరక్కసిచాముతెల్ల ౹౹ జిచ్చుముట్టినకానవసించుమృగ
ములెల్లరూపణిసంతనయ్యంజనాసు। తుండురథమునఁ దెక్కెమైయం
డె మరల ॥ 99
వ॥ అంతటలోకభీష్మణుండగుభీష్మణుండు సన్నెన్నుండై దీకానియనేకమా

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

యలంబున్నిన నరద్ఘు సుం డమహాయులని వారించినమే
షకాలంబున భీష్మ కాబని సంహారించి తదియ సైన్యంబులని శ్శేషం
బు గా దూపృమాపెనను బుయూ దరువా తనే మజశిగనని జనమే
జయుండదిగిన ε|00

భాష్యకార సమాజ స్థాపకులు
మహర్షి శ్రీ వేంకటదాసస్వామి గారు